

ISTORIA CONTABILITĂȚII: DE LA HIEROGLIFE PÂNĂ LA DIGITALIZARE**THE HISTORY OF ACCOUNTING: FROM HIEROGLYPHS TO DIGITALIZATION****Patricia OLOINIC**oloinic.patricia@ase.md

Academy of Economic Studies of Moldova

Maia BAJAN

Academy of Economic Studies of Moldova

bajan.maia@ase.mdORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6903-8275>

Abstract. This paper explores the historical evolution of accounting, from its primitive forms in ancient civilizations to the advanced digital systems used today. It examines how early societies such as the Sumerians, Egyptians, Greeks, and Romans used various methods to record economic activity, highlighting the origins of accounting as a tool for managing resources. A key turning point was the introduction of double-entry bookkeeping by Luca Pacioli in 1494, marking the beginning of modern accounting. The study also presents how the Industrial Revolution and globalization influenced the professionalization and standardization of accounting. Finally, the paper analyzes the impact of digital technologies, including cloud computing and artificial intelligence, on contemporary accounting practices, emphasizing its ongoing transformation and importance in the global economy.

Keywords: accounting history, ancient accounting, historical development, digitalization, globalization.

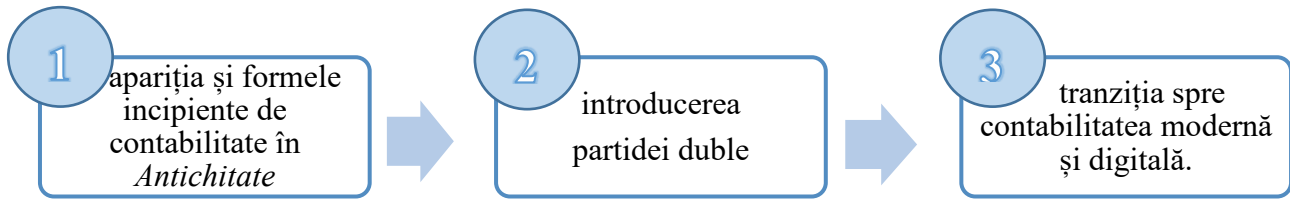
JEL: M41

Introducere

Contabilitatea a reprezentat, încă din cele mai vechi timpuri, un instrument esențial pentru gestionarea resurselor economice. De la desenele primitive și tăblițele de lut folosite pentru a ține evidența bunurilor și impozitelor, până la sistemele digitale avansate din prezent, contabilitatea a evoluat constant, adaptându-se nevoilor societății. De-a lungul istoriei, aceasta a avut un rol central în administrarea resurselor, în controlul financiar și în asigurarea transparenței. Un moment de cotitură a fost introducerea partidei duble de către Luca Pacioli, în secolul al XV-lea, care a marcat începutul contabilității moderne. Revoluția industrială și globalizarea piețelor au influențat, la rândul lor, dezvoltarea domeniului, ducând la apariția standardelor internaționale și a organizațiilor profesionale. Astăzi, digitalizarea, tehnologiile cloud și inteligența artificială transformă profund modul în care informațiile financiare sunt înregistrate, prelucrate și analizate. Lucrarea de față își propune să exploreze principalele etape ale evoluției contabilității, evidențiind importanța sa istorică și transformarea continuă în contextul progresului tehnologic.

Conținutul de bază al lucrării

Pentru a înțelege complexitatea și importanța contabilității în societatea modernă, este esențial să analizăm modul în care aceasta a evoluat de-a lungul istoriei. Lucrarea de față urmărește trei direcții principale de dezvoltare a contabilității, fiind prezentate în figura 1:

Figura 1. Direcțiile de evoluție istorică a contabilității

Sursa: elaborat de autor în baza literaturii de specialitate

Prin urmare, în urma direcțiilor de evoluție a contabilității s-au stabilit următoarele etape de dezvoltare reprezentate în figura 2:

1. Etapa arhaică (Preistorie-Antichitate)	2. Etapa medievală și renașterea contabilității (Evul Mediu – 1494)	3. Etapa modernă timpurie (sec. XVII–XX)	4. Etapa contemporană (sf. sec. XX – prezent)
<ul style="list-style-type: none"> Evidență simplă: simboluri, tăblițe de lut, papirusuri Mesopotamia, Egipt, Grecia, Roma Rol: evidența bunurilor, taxelor, schimburilor 	<ul style="list-style-type: none"> Contabilitate publică și comercială Italia: dezvoltarea partidei simple 1494 – Luca Pacioli: introducerea partidei duble 	<ul style="list-style-type: none"> Contabilitate pentru investitori (Olanda, Anglia) Sec. XX: standardizare, etică, profesii contabile Primele forme de audit 	<ul style="list-style-type: none"> Digitalizare, softuri, cloud, inteligență artificială Contabilitatea devine instrument strategic Automatizare, audit în timp real

Figura 2. Etapele de dezvoltare a contabilității

Sursa: elaborat de autor în baza literaturii de specialitate

1. Etapa arhaică

Contabilitatea a apărut din necesitatea de a înregistra și controla bunurile, schimburile și datoriile. Primele forme de evidență pot fi identificate încă din perioada preistorică, când oamenii utilizau simboluri și semne pe pereți sau obiecte pentru a marca bunurile vândute ori deținute. Odată cu dezvoltarea civilizațiilor, aceste forme rudimentare s-au transformat în metode de înregistrare. În jurul anului 3000 î.Hr., în Mesopotamia, sumerienii foloseau tăblițe de lut inscripționate cu caractere cuneiforme pentru a ține evidența recoltelor, a schimburilor comerciale și a impozitelor. Templurile și palatele jucau un rol central în organizarea economică. În Egiptul Antic, în jurul anului 2000 î.Hr., scribii utilizau hieroglife și papirusuri pentru a nota impozitele, recoltele și tranzacțiile comerciale. În Grecia Antică, erau folosite tăblițe de piatră sau lemn pentru înregistrarea veniturilor și cheltuielilor, în special în comerțul maritim. Roma Antică a introdus registre financiare precum “*Codex accepti et expensi*” și “*Adversaria*”, utilizate atât în administrația publică, cât și în cea personală sau comercială.

2. Etapa medievală

Perioada medievală a păstrat contabilitatea ca practică esențială, în special în cadrul bisericilor, mănăstirilor și caselor de comerț. În Italia, orașe ca Florența și Veneția au contribuit semnificativ la dezvoltarea contabilității comerciale, bazate pe partida simplă. Un moment definitoriu îl reprezintă publicarea, în anul 1494, a lucrării lui Luca Pacioli – “*Summa de Arithmetica, Geometria, Proportioni et Proportionalità*”. În această lucrare, Pacioli descrie pentru prima dată principiile partidei duble, un sistem revoluționar în care fiecare tranzacție este înregistrată în două conturi: **debit** și **credit**. Acest principiu asigură echilibrul între resursele disponibile și cele utilizate, punând bazele contabilității moderne. Metoda s-a răspândit rapid în Europa și a fost adoptată în comerț, administrație și mai târziu în contabilitatea publică.

3. Etapa modernă timpurie

Odată cu dezvoltarea comerțului internațional și cu apariția primelor companii pe acțiuni, contabilitatea a devenit tot mai sofisticată. În secolele XVII–XVIII, în țări precum Olanda și Anglia, evidențele contabile erau folosite pentru a atrage investitori și pentru a asigura transparența față de

acționari. Tot în această perioadă apar și primele forme de audit, menite să verifice corectitudinea datelor financiare.

4. *Etapa contemporană*

În secolul XX, contabilitatea devine o știință predată în universități și susținută de organizații profesionale care stabilesc coduri de etică și standarde de practică. Progresele tehnologice de la sfârșitul secolului au deschis noi orizonturi în gestionarea datelor financiare. Trecerea de la hârtie la sisteme informatizate a permis reducerea erorilor, creșterea vitezei de procesare și accesul rapid la informații esențiale pentru luarea deciziilor. În ultimele decenii, digitalizarea a schimbat fundamental peisajul contabil: aplicațiile cloud, software-urile specializate și inteligența artificială permit astăzi automatizarea sarcinilor repetitive, analiza predictivă și auditul în timp real. Aceste transformări reflectă nu doar progresul tehnologic, ci și rolul vital al contabilității în sustenabilitatea și adaptabilitatea economiilor moderne.

Concluzii

Parcursul contabilității reflectă nu doar evoluția unui domeniu profesional, ci și transformările profunde ale societății umane, de la structuri economice simple la sisteme globale complexe. Fiecare etapă istorică a contribuit la conturarea unui mecanism tot mai rafinat de monitorizare, analiză și control al activității economice. De-a lungul timpului, contabilitatea a devenit un limbaj universal al afacerilor, capabil să traducă realitatea economică într-o formă inteligibilă și comparabilă, indiferent de contextul cultural sau geografic.

În prezent, contabilitatea nu mai este percepută doar ca o activitate de înregistrare a operațiunilor financiare, ci ca un sistem integrat de generare și interpretare a informației, esențial pentru funcționarea eficientă a entităților. Aceasta facilitează planificarea strategică, evaluarea performanței, gestionarea riscurilor și conformarea cu cerințele legale. Rolul profesionistului contabil se extinde tot mai mult spre consiliere și analiză, devenind un partener activ în luarea deciziilor economice.

Totodată, procesul de digitalizare a reconfigurat radical metodele tradiționale de lucru, punând accent pe rapiditate, automatizare și accesibilitate. Noile tehnologii, precum inteligența artificială sau blockchain, nu înlocuiesc principiile contabile fundamentale, ci le susțin și le extind, oferind noi perspective de aplicare. Prin urmare, contabilitatea rămâne un domeniu în continuă evoluție, aflat la intersecția dintre rigoare și inovație, între trecutul său profund istoric și viitorul său digital, în care transparența, sustenabilitatea și responsabilitatea vor defini noile standarde profesionale.

Bibliografie

1. Wikipedia. *Contabilitate*, Wikimedia Foundation, 2024, articol online.
2. Studocu. *Istoria contabilității*, Universitatea Spiru Haret, 2023, 8 pagini. Disponibil: <https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-spiru-haret-bucuresti/contabilitate-anul-1/istoria-contabilitatii/80130750>
3. FMD Blog. *Fapte interesante despre contabilitate*, FMD.md, 2024, articol online. Disponibil: <https://fmd.md/blog/tpost/k5fcm6eh71-fapte-interesante-despre-contabilitate>
4. ProQuest. *History and Development of Accounting*, ProQuest, 2011, 6 pagini. Disponibil: <https://www.proquest.com/openview/0bdf9951d48c058fded6e2890a0ca324/1.pdf>